

Riktlinje hygien och smittskydd

Bakgrund.....	2
För att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning samt upprätthålla en god hygienisk standard ska:.....	2
Vårdhygienisk kompetens.....	3
Vård och omsorgspersonals kompetens.....	3
Rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö.....	3
Basala hygienrutiner.....	4
Handhygien.....	4
Handskar.....	4
Händer och underarmar:.....	4
Arbetskläder.....	4
Hår/Huvudduk.....	5
Skyddskläder vid orent arbete.....	5
Personlig skyddsutrustning.....	5
Ansvar vid smittspårning.....	5
Hygienkontrakt för personal inom vård- och omsorg.....	7

Bakgrund

Hälso- och sjukvårdslagen 5 kapitel 1§ Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär att vården särskilt ska vara av god kvalitet med en god hygienisk standard.

Personal inom vård- och omsorg ska arbeta så att vårdrelaterade infektioner samt smittspridning förebyggs och begränsas.

För att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning samt upprätthålla en god hygienisk standard ska:

- Hygienrutiner följas se Vårdgivarguiden
[Vårdhygien för särskilda boendeformer för äldre.pdf | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)
- [Vårdhygien | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)
- All personal ha kunskap om hur vårdrelaterade infektioner och smittspridning förebyggs
- Verksamhetschef ansvarar för att fastställda rutiner finns och följs upp
- Att arbetet med att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning finns beskrivet i verksamhetens ledningssystem
- Egenkontroller av hygien ske i verksamheten
- Regelbundna hygienronder ske i samråd med Vårdhygien och MAS
- Screening och åtgärder ske i enlighet med Vårdhygiens handlingsprogram och riktlinjer se nedan:

Anmälningsskyldiga resistenta bakterier - Lathundar

<http://www.vardgivarguiden.se/behandlingsstod/smittskydd/publikationer/resistenta-bakterier-lathundar/>

Smittämnen, handlingsprogram och riktlinjer

[Smittämnen, handlingsprogram och riktlinjer | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Covid-19 samlad information och riktlinjer

[Covid-19 - samlad information | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Vårdhygienisk kompetens

För att vård –och omsorgsboendet ska ha fullständig vårdhygienisk kompetens krävs att verksamhetschef och vårdpersonal har tillgång till expertkunskap genom avtal med Vårdhygien Stockholms län.

Vård och omsorgspersonals kompetens

All vård och omsorgspersonal samt ansvarig ledning för verksamheten ska för uppgifterna ha kunskaper om hygienrutiner och vårdhygieniska krav.

Verksamhetschefen ansvarar för att sådan kompetens finns hos personalen genom regelbunden:

- Utbildning gällande basala hygienrutiner och vårdhygieniska krav på städning, städning i vårdmiljö.
- Utbildning gällande smitta, smittvägar och smittspridning
- Egenkontroll av personalens arbetsätt avseende vårdhygien

Samt att:

- Att personal minst årligen genomgår Vårdhygiens e-utbildning som nås via länk:

<http://www.vardgivarguiden.se/behandlingsstod/vardhygien/e-utbildning/>

alternativt Socialstyrelsens utbildning Basala hygienrutiner i vård och omsorg

[Socialstyrelsen utbildning](#)

- Vårdhygien ingår som en del av introduktionen på arbetsplatsen och att introduktionen följs upp av ansvarig chef

Rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö

Rutiner för rengöring och desinfektion ska finnas i verksamheten samt regelbunden egenkontroll ska genomföras.

[Rengöring och desinfektion | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Basala hygienrutiner

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas där vård och omsorg bedrivs, oavsett om det finns smitta eller inte. Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i det patientnära omvårdnadsarbetet. Utrustning för basala hygienrutiner ska vara lättillgänglig. Basala hygienrutiner är den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbetet och omfattar:

- Handdesinfektion
- Handtvätt
- Handskar
- Arbetskläder
- Skyddskläder och skyddsutrustning

Handhygien

Desinfektera alltid händerna innan patientnära kontakt, innan du sätter på handskar, hanterar mat, utför rena arbetsuppgifter såsom hantering av omläggingsmaterial mm samt efter slutfört arbetsmoment. När händerna är synligt smutsiga eller vid vård av patient med kräkning och/eller diarré skall desinfektion föregås av handtvätt.

Handskar

Handskar skall användas vid fuktigt och orent arbete samt där händerna kan komma i kontakt med kroppsvätskor. Handdesinfektion skall alltid ske före och efter användning av handskar.

Händer och underarmar:

Ska vara fria från klockor, smycken, bandage, stödskenor, långa naglar och lackade naglar och får inte användas när du är på arbetet.

Arbetskläder

Ska vara kortärmad

Ska bytas dagligen samt då den blivit våt eller synligt förorenad

Ska endast användas på arbetsplatsen

Ska förvaras åtskilda från privata kläder och smutsiga arbetskläder

Ska tvättas i minst +60°C

Hår/Huvudduk

Långt hår vara uppsatt och om huvudduk används ska denna fästas upp och eller stoppas in under klädseln, bytas dagligen och tvättas i minst +60°C.

Skyddskläder vid orent arbete

Skyddskläder, plastförkläde ska användas vid risk för att arbetskläder kommer i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material. Använd plastförkläde vid :

- Patientnära arbete (nedre toalett, byte av inkontinensprodukt, stöd vid toalettbesök, byte/tömning av kateterpåse, såromläggning mm)
- Vid bäddning och städning

Plastförkläde är engångs och slängs efter avslutat arbete i hygienutrymme.

Personlig skyddsutrustning

Stänkskydd såsom visir och munskydd ska användas vid risk för stänk av kroppsvätska mot ögon och mun. Visir och/eller munskydd IIR kan också användas vid rekommendation om tillägg till basala hygienrutiner som source control. Andningsskydd används vid särskilda eller skärpta hygienrutiner tex vid smittsam tbc samt vid misstanke om eller konstaterad covid-19.

[Covid-19 - samlad information | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Ansvar vid smittspårning

Patientansvarig läkare

Patientansvarig läkare ansvarar för smittspårning .I läkaransvaret för utredning/smittspårning ligger ett ansvar för att den drabbade och eventuellt anhöriga informeras och att externa kontakter tas där det behövs.

Verksamhetschefen

Har ett ansvar att se till att personal har grundläggande kunskap i vårdhygien och kunskap om hur vårdrelaterade infektioner så långt det är möjligt förebyggs.

I verksamhetschefens ansvar ligger också att se till att enheten har väl fungerande hygienrutiner och att egenkontroll sker.

Patientansvariga sjuksköterskor

Verkställer ordination om smittspårning och tillgodoser kravet på särskild kompetens i arbetet med smittspårning genom kontakter med hygiensjuksköterska enligt vårdhygienavtalet samt genom att söka kunskap i vårdprogram mm. I sjuksköterskeansvaret ligger att förebygga smittspridning genom att informera/handleda den boende/patienten, anhörig och personal.

Vårdhygien handlingsprogram

[Smittämnen, handlingsprogram och riktlinjer | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

SFS 2017:30 Hälso- och sjukvårdslag

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård- och omsorg

SOSF 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

SFS 2004:268 Smittskyddslagen

2005:23 Allmänna råd om smittspårning

[Stöd i arbetet med basala hygienrutiner \(socialstyrelsen.se\)](#)

Hygienkontrakt för personal inom vård- och omsorg.

Jag har tagit del av basala hygienrutiner och föreskrifter och kommer att arbeta efter dessa.

Jag har fått introduktion gällande basala hygienrutiner, hur jag som personal har ett ansvar att förhindra och motverka smittspridning, genomgått e-utbildning i basala hygienrutiner och tränat praktiskt tillsammans med handledare hur jag korrekt ska följa basala hygienrutiner, hantera skyddskläder och personlig skyddsutrustning.

Sprita händerna ofta. Tvätta händerna ibland.

Desinfektera händerna med handsprit* före och efter personnära arbete. Använd också tvål och vatten före handspriten t.ex. när du är smutsig så det syns och känns och då du hanterat avföring/diarré.

Handskar och plastförkläde används inte alltid utan vid rätt tillfälle.

Använd handskar vid arbetsuppgifter då händerna kan förorenas av kroppsvätskor t.ex. i samband med nedre toalett, blöjbyte, kräkning, hantering av smutstvätt, städning osv. Sprita händerna innan du tar handskar ut förpackningen.

Använd engångsförkläde i plast då du är i direktkontakt med vårdtagaren och dennes säng t.ex. i samband med blöjbyte, bäddning, personlig omvård, hantering av smutstvätt osv.

För att lyckas med hygien krävs det att man i omvårdnadsarbetet inte bär ringar, armband och klocka. Att naglarna är korta och utan lack. Att arbetskläderna är kortärmade. Att arbetskläderna byts varje dag och tvättas i 60 grader. Att skyddskläder och personlig skyddsutrustning hanteras rätt. Att städning och punktdesinfektion sker på rätt sätt med rätt material.

Om du har frågor tala med din verksamhetschef eller sjuksköterskorna.

Jag har fått utbildning i vad det innebär att arbeta efter basala hygienrutiner och förstått ovanstående text.

Datum och ort

.....

Namn

.....

Arbetsgivarrepresentant

.....

Befattning

.....